

GORIŠKA STRAŽA

Izhaja vsako sredo popoldne, z Stane za celo leto 12 lir, za en mesec 1 L, za izmenstvo 20 L. Na naročila brez dopolne naročnine se ne oziramo.

— Uredništvo in uprava: ul. Vetturini 9. —
— ODGOVORNI UREDNIK: ROMAN CEJ. —

Vi ste kot neurje, val, ki s silo preko nas zamahne,
mi smo kakor skala, ki vselej ostane, kadar val izplahne.

Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Oglasi se plačajo naprej in stanejo 6 lir v višini enega cm v enem stolpu.
— List izdaja konsorcij »GORIŠKE STRAŽE«. —
— Tisk »NARODNE TISKARNE« v Gorici. —

ZOPET KORAK NAPREJ!

Organizacije našega primorskega ljudstva napredujejo. Gospodarske organizacije so po večini probujene in združene v svojih zvezah. Le prosvetno polje je še neobdelano. Zato pa beležimo z največjim veseljem, da se jutri ustanovi nujno potrebna osrednja organizacija prosvetnih društev.

Sicer imamo res že skoro v zadnji gorski vasi društvo, ki si je postavilo kot nalogo izobrazbo članov. A kolikokrat si društvo samo ne ve pomagati. Rado bi preskrbelo svojim članom predavanja, a kje naj dobi predavatelja? Člani bi radi obiskovali poučne tečaje, pričeli poštene zabave — a odkod naj dobijo navodil, nasvetov? Društva so prepuščena sama sebi in podjetnosti odbora. Kjer je še odbor zaspal, tam spi celo društvo. Matjažev spanje in čaka junaka, da bi ga »odcopral.« Takega junaka pa še ni bilo dosej. Iz teh neprilic nastanejo druge, še hujše od prvih. Kjer društvo ne ve začeti nič resnega, tam se oprime narodnih solz, vinskega kozarca in različnega zaljubljenega sanjaštva.

Z žalostjo moramo ugotoviti, da je vse naše dosedanje društveno delovanje sicer vzgajalo navdušene vnske bratce, semtertje tudi čista pevka grla in gibčne igralce — a značajev nam ni dalo. Ni težko odgovoriti, zakaj ne. Manjkalo je našim društvom prave podlage. Zrastla so se v visoka drevesa, a korenike so bile slabe; bile so sicer močne svetlobne rakete — a njihov blisk je trajal le kratak čas; zatemnilo so ga črni oblaki alkoholizma in spolne razbrzdanosti. Tu je treba še prav posebno hitre pomoči. Nočemo v društvih vzgajati mračnjakov, nočemo kislih kumar, sanjavih mež — mi hočemo telesno in npravno zdravili fantov, veselih in krepstih mladenk. Istotako pa nočemo v društvih vzgajati razbrzdancev, koketk, komediantov in domišljavcev, ker za te »čednosti« ni treba še posebnih društev, saj so se razpasle povsod tudi brez organizacije. Vsakemu rodoljubu, ki ne gleda sreče naroda le v bratstvu, ki se kaže v solzah, ko-

zarcu in zaljubljenem objemanju, ampak v krepki, značajni, moralno zdravi mladini — mora zavreti kri, če opazuje, kako otročji in prazni smo postali. — Okrog in okrog nas potujčevanje, nasilje, narodni in moralni grobovi: mi pa plešemo na njih. Okrog in okrog ledina, neizorane brajde, ki čakajo pravih kulturnih delavcev — mi se pa venčamo z vencem in rajamo v senci češ, bo že boljše!

Prijatelji! Nikar ne lovimo slepih miši! Zavijajmo rokave in začnimo z ledino, da nam ne zaraste v gmajno, kjer bo sicer polno divjakov, a nič zlahitnega drevja.

Zadnji čas je, da presadimo te narodne sadike iz goščave v obdelan vrt, in jim začnemo pridno zalivati. Pa ne zalivajmo jih z vinom in solzami, ne podpirajmo jih z bilkami in gobezdanjem — oprimo jih na vero, ki bo kot močna in srčna opora držala po koncu naš upognjeni, prelomljeni narod.

Vsi drugi narodi že davno delajo na tem polju. Zato so njihove mladinske organizacije procvitajoče in močne, da jih ne zlomi noben vihar. In take organizacije, ki se bo opirala na večna načela in služila narodu ne le s frazo ampak s pravim, vztrajnim delom, take organizacije nam je treba.

Hvala Bogu! Jutri bomo v Gorici položili temelj tej organizaciji za Primorsko. Ustanovili bomo »Prosvetno zvezo«, ki bo imela namen združevati, podpirati in izpopolnjevati slovenska društva. Pričakujemo, da bodo naša društva, zlasti naša mladina z vsemi močmi delala na to, da se slovenska društva Primorske, nemudoma prijavijo tej Zvezi in ji sporoče svoje želje.

Tajništvo »Prosvetne Zveze« začasno posluje v Gorici, Via Carducci 4, kamor naj naša društva pridno dopisujejo.

Vsem prosvetnim delavcem, zlasti zastopnikom naše slovenske mladine, ki se bodo jutri zbrali v Gorici, želimo pri tem nujnopotrebem delu najlepših uspehov, našim društvom in društvenikom po deželi pa še enkrat kličemo: Kvišku! Na noge!

Javna seja deželnega zbora.

Včeraj se je vršila v Gorici 6. javna seja deželnega zbora. Na dnevnem redu so stala ta pot pred vsem vprašanja — praktične gospodarske politike. Deželni zbor je sklenil prodati deželno bolnišnico sv. Mihaela, ki se nahaja v Gorici, vojaški upravi za 1 milijon lir. Ta sklep je pameten, kajti po obstoječih zakonih je morala dežela itak prepuščati bolnišnico vojaštvu v uporabo in je prejela zato le neznatno najemnino. Kapital, ki je naložen v tej bolnišnici, ne nese torej skoro nič in vrhu tega ne more dežela s tem poslopjem niti svobodno razpolagati. Milijon lir, katerega prejme dežela za svojo bolnišnico, bo drugje plodovitejši in koristnejši. Nato je prišla v razpravo obnovitev deželnega zavoda za gluhonome. Napravil se je sklep, da se zavod pozida in razširi. Goriška dežela je na celem Primorskem edina pokrajina, ki ima lasten zavod za gluhonome. Že sedaj pošiljata Istra in Trst svoje gluhonome v Gorico. Obnovitev in povečanje zavoda je torej v interesu vsega Primorskega in za Goriško je izpopolnitev zavoda potrebna, ker bosta tako Istra in Trst pomagala s svojimi prispevki vzdrževati naš deželni zavod.

Deželni zbor je razpravljal nato o boju proti malariji ter sklepal o deželni podpori za izsuševanje močvirja »Ospe-dale« pri Ogleju. K tej točki se je oglasil k besedi dež. odbornik dr. Besednjak in izvajal:

Dr. Besednjak govori:

Izvrševanje in boljšanje močvirnatih zemljišč je vprašanje, ki zanima na prvi pogled predvsem furlanski del dežele. Kajti Furlanija je v taki meri preprežena z močvirji, da je boj proti močvirji eden najvažnejših gospodarskih problemov

furlanskega ljudstva. Približno 20.000 hektarjev ali 60.000 njiv leži v vodi samo v tržiskem in červinjanskem okraju. Po misli moramo, da ta ogromni kos furlanske zemlje ni le izgubljen za poljedelstvo, temveč da je tudi vir in vzrok zdravstvenega ugonabljanja furlanskega prebivalstva. Malarija in furlansko močvirje se ne dasta ločiti. Boj proti močvirju je potreben iz gospodarskih vzrokov, je pa tudi utemeljen in nujen iz najprvotnejših človeških vidikov. Umestno je torej, da žrtvujeta država in dežela za te nesrečne pokrajine potreben denar. V Furlaniji je ustanovljenih že več melioracijskih zadrug in tudi zasebniki so se vrgli na izsuševanje močvirij.

Slovenski del dežele nima mnogo močvirnate zemlje. Zato je pa v goratem delu Goriške narava bolj skopa, polje redkejše, in zato zemlja zelo dragocena. Slovenski kmetje se borijo z vsemi silami za sleherni krpo plodne zemlje. Vsak hektar močvirja, ki se spremeni v slovenskem delu dežele v rodovitno zemljo pomeni za kmetstvo prebivalstvo dvakrat večje vrednost kakor v Furlaniji. Kakšne koristi bi bilo popolna odprava močvirja v slovenskem delu, Goriške najočitnejše razvidno, če pomislimo na Lijak. Ker Lijak in vsi njegovi gorski pritoki niso regulirani, je za občini Ozeljan in Šempas izgubljenih 700 hektarjev ali 2100 njiv ravnine. Vsaka srednja kmetijska družina potrebuje za svoj obstanek 5—6 hektarjev polja. Približno 120 kmetijskih družin ali 500 ljudi bi torej lahko še živelo samo v okraju Ozeljan = Šempas. Ob Vipavski je približno 1000 hektarjev ali 3000 njiv zemlje, ki jo je mogoče iztrgati sili vodovja in spremeniti v produktivno grudo. Če vzamemo v poštev močvirnato ozemlje v Rožni do-

lini, pri Privalu ozemlje med št. Petrom in Vrtojbo, dolino Kožbanska, Kobariške Idrije in Pivke, v kolikor je doslej že raziskana, spoznamo, da je v slovenskem delu dežele približno 4000 hektarjev ali 12.000 njiv zemlje, ki kliče po melioraciji. V primeri s Furlanijo je sicer to ozemlje majhno, a za naše ljudstvo velike vrednosti. Tudi če bi mogli zagotoviti le 1000 sodeželanom obstanek na rodni zemlji, bi bilo to veliko socialno delo.

Mi Slovenci smo prepričani, da nam bo v Italiji mogoče izvršiti ta socialni čin. Kajti italijanska država ima v tej panogi zelo napredno zakonodajo. Že skozi cel stari, srednji in novi vek se vojskuje Italija proti vodnim navalom, ki ugonablja njeno poljedelstvo. Od 1.863.102 hektarjev močvirnatnega ozemlja, podvrženega osušenju in prenovitvi, je zboljšala od ujedinenja do svetovne vojne 714.493 hektarjev kmetijskega zemljišča. Ker je vprašanje melioracije močvirij za Italijo najvažnejše vprašanje njenega narodnega gospodarstva, je postavila v boj zoper vodenje vso težo svojih državnih financ. Od leta 1870 do 1921. je plačala država v ta namen iz lastnih sredstev 491.570.000 lir. T o je žrtev, ki je vsega spoštovanja in vse hvale vredna.

Uverjeni smo, da bo slovensko ljudstvo v polni meri deležno vseh prednosti, ki jih nudi ta napredna zakonodaja Italije kmetickemu prebivalstvu. V najkrajšem času bomo pričeli ustanavljati med našim ljudstvom melioracijske zadruge.

Jaz bom glasoval za predlog dež. odbora.

Dež. odbornik Pascoli prevzame besedo in poudarja, da se izsuševanja močvirij vrši glasom zakona potom melioracijskih zadrug, katerim plačuje država 60% vseh stroškov, dočim prispeva dežela z 10% in prizadete občine z 10%. O stalno morajo plačati lastniki zemljišč, ki

so združeni v zadruge. Zato je potrebno, da ustanovijo Slovenci v vseh močvirnatih krajih melioracijske zadruge.

Dr. Besednjak jemlje izvajanja drja Pascolija na znanje in pripominja, da se vršijo že priprave za osnovanje melioracijskih zadrug. Med Slovenci nimamo doslej še niti ene. Melioracijske zadruge so edina pot, ki nas pripelje do cilja.

Nato se je vršila razprava o različnih manjših zadevah, kakor o podpori za vodnjak v Štomazu, o nabavi bolniškega avtomobila za Zeleni križ v Gorici, o mali spremembi v goriškem stavbnem redu i. t. d.

Dež. zbor se je pečal tudi s vprašanjem pokojnine učiteljem in njihovim vdovam ter spremenil sklep predzadnje seje. S tem je zadostil zahtevam našega vpokojenega učiteljstva, kajti povisek pokojnine velja odslej naprej za vse vpokojence brez razlike.

Ob sklepu je dež. odbornik Ignacij Križman stavil na dež. glavarja drja Pettarina dve interpelaciji. Zahteval je, naj se prejme cesta Štrpnik-Šebrelje med skladovne ceste in vprašal, kaj je s cestnimi odbori. K temu vprašanju ga sili stanic cest, ki vodita iz Dornberga do Železnih vrat in iz vasi Dornberg na kolodvor. Dež. odbornik Karl Treven zahteva, naj se sprejme cesta Idrija-Dole med skladovne ceste in vprašuje dež. glavarja, ali bi ne bilo mogoče plačevati učiteljem iz Notranjske stanovanjske doklade že sedaj, preden se raztegne šolska zakonodaja Goriške na Notranjsko. Če hočemo to doseči, se morajo oživeti okrajni šolski sveti, ki bi na lastno odgovornost odredili takoj izplačevanje imenovanih doklad.

Dr. Pettarin jemlje želje in zahteve slovenskih poslancev na znanje in zagotavlja, da bo dež. odbor ukrenil vse, kar je v njegovi moči.

Kaj dela stalni odbor za varstvo vojnih oškodovancev?

(Konec.)

Razne okolščine so povzročile, da nisem pravočasno dovršil vrsto teh člankov. Naj slede danes zadnje pripombe.

KAJ SMO DOSEGLI?

Malo resničnih uspehov na naše zahteve. Naši želji, da se odpravi odlok z dne 2. februarja 1922 niso ugodili, ker so iste dni, ko smo v Gorici zborovali, sklenili poslanci iz porušenih pokrajin, naj se odlok samo reformira, popravi, ne pa odpravi. Na našo zahtevo, naj se hipoteknemu zavodu v Gorici prizna neodvisnost od beneškega zveznega zavoda, je prišlo do mirnega sporazuma med obema zavodoma. Na našo zahtevo, naj vlada reši vseča vprašanja o pravici do državljanstva, so po večini ugodili. — Obrestna mera na predujme se je znatno znižala. — Odpisani so zemljiški davki od 1915 do vstevši 1920 in zanaprej so ustanovljene mešane komisije, ki imajo nalogo, določiti davek po načelu: kjer je prihodek, tam je davek, kjer pa ni dohodka, tam tudi ni davka. — V kratkem, upam, bo ministrstvo dovolilo snovanje zadrug za oškodovance na polju, kakor je to v navadi pri stavbah. To prinese ugodnost, da bo vlada plačevala na cenjeno in priznano škodo ne predujmov par odstotkov, ampak 80% cele vsote. — Nadalje je vlada pomnožila število uradnikov, konkordati se hitreje sklepajo, a se vedno ne tako, kakor bi bilo želeti.

VLADA JE ODBILA

sledeče zahteve: Ni hotela določiti količnika na premičnine, kakor je to urejeno za nepremičnine, to se pravi: dočim znaša odškodnina na stavbo 4½ do 5 krat več, kakor cenjena in priznana škoda, noče vlada pri premičninah postaviti količnika, ampak se ta vrsta škode nerasramno ceni. Srečen si, ako dobiš na 100 kron škode 120 lir. Tu je vlada skrajno trmasta. Odbila je vlada našo zahtevo, naj likvidira vso odškodnino do konca 1923. Odbila je slednjič našo zahtevo, naj bodo oškodovanci prosti vseh davščin do dneva, ko bodo prejeli zadnji vinar vojne odškodnine.

Ne smemo pa pozabiti enega: naša akcija je preprečila grozovito zlo. Vlada je že bila začrtavala, da bi vojno odškodnino izplačevala po sistemu »a forfait« to se pravi: da se ne bi sploh nič cenilo, ampak bi prišli v vas z blagajno in na licu mesta izplačali svoto, za katero bi se domenili zastopnik vlade in oškodovancev.

Vlada ne bi potrebovala skoro nič uradnikov in bi stale vojne odškodnine morda 1/3 vse svote, ki jo mora izdati po sedanjem načinu. To bi bil izvir nesreče za naš narod, gospodarski grob.

Tega sistema so se poslužili Angleži tam, kjer so njihove čete oškodovale francoske vasi.

Pri nas bi se stvar takole godila. Oficirji bi prišli ob nedeljah z ženkom in evenkom v naše vasi in bi pozvali oškodovance. Vladni zastopnik bi vprašal: »Koliko hočeš?« Oškodovanec: »60 ti soč.« Vladni zastopnik: »Tu vzemi 10 ti soč. Ako ne, gremo naprej po vsej deželi in se vrnemo šele čez nekaj let.«

Kaj bi iz tega nastalo? Ljudstvo je zadolženo v posojilnicah in trgovinah in komaj čaka, da pride do solda. Ako pomisliš zraven tega še na dejstvo, da je naš človek ob nedeljah popoldne dobre volje in če bi on čul oficirja, kako ženka in evenka, bi že začel cincati. Pa še žena, ki bi vedela, da v omari ni več kave, bi možu šepetala: Dej, Janez, vzemi, je deset tavžent, pomisli: deset tavžent«, bi pripomogla, da bi mož vzel denar in podpisal pobotnico.

Kaj bi iz tega nastalo? Velik del ali večina naših oškodovancev bi segla po denarju. A vsi bi ne mogli koj pričeti z zidanjem. Pomanjkanje zidarjev in gradbenega materiala bi bilo vzrok, da bi čakali z zidanjem. Ljudje bi denar porabili in v par letih bi ne bilo ne denarja, ne hiše. Tako bi ta način odškodovanja postal prav gotovo gospodarski grob našega naroda. Vlada bi prihranila nekaj milijard, a naša dežela bi bila uničena.

Ko smo v Rimu zahtevali, naj vlada odškoduje nepremičnino kot doslej, a naj, ako že noče uvesti pravičnega količnika,

upelje pri premičninah »a forfait«, je vlada seveda naš predlog odbila.

Naša velika agitacija je imela vsaj ta uspeh da je vlada opustila načrt, s katerim se je bavila delj časa in ki bi spravil deželo ob polovico stavb. Ali ni odbor mogel več doseči? Odbor je v prvi dobi storil vse, kar je bilo v njegovi moči. Zal le, da ga naše organizacije niso dovolj podpirale. Kot ilustracijo naj navedem na primer dejstvo, da je ostalo odboru v času najhujše borbe le pet lir na razpolago in da je mogel seči po dolgih, ki jih danes nihče ni poravnal.

Zal tudi, da se prisega ni mogla držati. Vlada je zapretila: ako izpolnite prisego, potem garantiram, da se koj ustavi vse izplačevanje; zidarji bi morali pustiti vse delo in prepustiti napol dozidane hiše usodi. Fašisti so obljubili svoje. Večina županstev ni hotela podpisati prisežnega akta. Tudi oškodovanci so odbor v borbi zapuščali. In koliko krat! Odbor je prosil, naj se mu javijo krivice. In odgovor: dva, tri slučaji, vse drugo je spalo. In ko smo mi v Rimu rotili vlado in trdili, da je položaj skrajšen, da je ljudstvo obupano, tedaj se je ministrstvo obračalo po poročila na komisarje in ti na orožnike. In kakšne informacije je prejemale osrednja vlada? Dobre, vse da je tiho. Seveda, mesto da bi o pravem času oškodovanece značajno in pošteno nastopil, je pred karabinerji rekel: »Si, si, va ben kon odkodnina.« Ta pohlevnost je nam silno, silno škodovala. Vrh vsega pa smo jeli čutiti resničnost pregovora, da nesloga tlači. V odboru so bili posamezniki, ki so stali čimdalje bolj pod vplivom vlade, izdajalce smo imeli v listu »La Voce« in vsled nediscipline ni bilo mogoče izvesti lepega načrta. Ako je le še količkaj upanja, da se da vzdržati disciplina v listih in v županstvih, bi bil jaz danes še vedno navdušen za to, da se izvede prisega.

Na vsak način pa moram povdarjati dejstvo, da so slov. člani stalnega odbora ostali v polni disciplini in so vedno bili za skrajno pot; ne morem pa tega trditi o drugi strani.

Ali naj zato ker nismo vsega dosegli, roke križem držimo? Ne, Bog varuj! Naprej delati, vsak dan. Ni zadosti, da se največ enkrat za vse leto, treba da vsak dan jemlješ hrano za življenje. Stalni odbor mora dnevno na delo: študiranje, zbiranje podatkov, resolucije, pisanje v časnikih, sestanki, shodi; vse to je potrebno. Slednjič je pokazala skušnjava, da smo prešibki, če je le Goriška združena v boju za odškodnino. Treba nastopa vseh oškodovancev v vseh 5 porušenih provincah. Kaj pomaga, ako ena provinca vpije na vse grlo, ako druga molči? Zato mora vse oškodovance in vsakogar, ki ljubi naše ljudstvo, razveseliti dejstvo, da se je v Trevizu (glej zadnjo številko Straže. Op. ur.) ustanovil meddeželni odbor za varstvo vojnih oškodovancev. Z vztrajnim delom bomo vendarle nekaj dosegli. Virgilij Šček.

Pismo iz Istre.

Podgrad, koncem septembra.

Sleparski komedijanti so se pojavili zadnjič tudi na sejmu v Podgradu. Kazal je eden neko igro, na katero se vložil 100 lir. Njegovi dogovorjeni tovariši, ki se delajo čisto neznane, igrajo ter več dobe kakor izgube. Pristopi kmet in dobi. Gledalce popade strast in začno z veliko vneto — izgubljati. Tako se je zgodilo v Podgradu, da je kmetič s Pregarja malo prej prodal kravo na sejmu ter koj nato celo svoto zaigral v žep o njih prebrisanih sleparjev. Jokal se je, ko je šel domov brez krave in brez denarja. Bolje bi bil storil, da si za 20 stotink kupi »Goriško Stražo«. Izobrazba je veliko cenejša kakor nevednost. Delež v pristopnina za »Mlekarno« v Hrušici stane 25 lir, pa je očitna in velika korist za kmeta. In vendar ni marsikateri Brkin raje gada pobožal nego pristopil v združenje. Preizkušeni domači stvari se odreka zaupanje, neznanemu tujcu se vrže denar pred noge. Ali je to pametno?

Dopisi.

VRTOJBA. (Prečudna vas si ti postalal!)

Pa to ni ona Vrtojba pred vojno, kaj še, niti ona pred letom, ne, to je Vrtojba, ko se Vrtojba še ni tako »valovit« s rila proti Vipavi — gotovo pred 200 leti. — Ni dobro preveč zabavljati in kritikovati, drugače izgube Vrtojbenci še en del veselja in zanimanja, ki ga imajo do burnih veselja in plesov. Pa kritikovati je težko, hvaliti je lažje. Z največjim veseljem je treba pribiti, da Vrtojbenci niso več tako »zleht« in da se ne pretepaajo več kot nekaj. In vino so se tudi skoro vsi odrekli — saj je vodovod upostavljen. Vrtojba napreduje, tako se čuje v »inozemstvu«. Lepa je kot mesto, življenja polna — kot v paradizu. Ni čudno, če so Vrtojbenci tako samozavestni in po-

nosni, da trkajo na se: »Mi smo mi...« Pa moderna je postala naša vas, uprav Ameriška. »Stari« so sedli za vedno za peč, ne vidiš, ne čuješ jih nikjer. »Mladici« vladajo, mladi imajo besedo in mladi delajo, da je veselje. Zares pomlajeno življenje! — Bo dovolj. Ne, še nekaj: Pa za kulturne stvari se zanimajo naši Vrtojbenci. Menda nikjer tako. Posebno za predavanja; ta jih mičejo! Pri zadnjem predavanju menda ni manjkalo nobeden, zlasti ženski vse polno. Sklenilo se je pripraviti takoj drugo predavanje. Videli bi zanimanje! Predavanje se je moralo — žal — radi »prenapolnjenja« dvorana opustiti. Izrazila se je želja, da bi se ob drugi priliki ljudje vrstili: danes eden iz ene družine, drugi dan zopet drugi itd. Upa se, da se bo to uvaževalo. Čemu bi si odjedali tako potrebne kulturni kruh, ki ga Vrtojbenci tako radi uživajo. Ako ne verjamete, bi se lahko prepričali! Pogledali bi v soboto in zlasti v nedeljo, kakšno zanimanje za predavanje!! Človek bi vzkljnil: To je ljudstvo, ki mu ga ni para! — Ironija!! Vrtojba, vzdrami se! Umiraš li?! — i — i — a.

SELO PRI ČRNICAH. (Izreden dogodek.)

Dne 16. m. m. je obhajal tukajšnji posestnik Jožef Marmolja s ženo Marijo zlato poroko. Ravno ta dan se je poročila najmlajša hči Slavica z bančnim uradnikom iz Maribora g. Josipom Petanom. — Kakor v proslavo tega veselja dne je došlo ravno ta dan od najmlajšega sina Evstahija, od katerega ni bilo nobenih vesti že sedem let poročilo, da je živ in zdrav v Rusiji v Ukrajini. Pismo je rabilo iz Ukrajine ravno mesec dni. Da je bila radost nad tem nepričakovanim pismom med svati vseobča, je umevno. Saj so vsi smatrali, da je Evstahij že davno mrtev. Tudi dragim, ki imajo svoje ljudi še v Rusiji in nimajo od njih nobene vesti, naj služi ta dogodek v tolažbo, da bodo mogoče še presenečeni s poročilom, da njih dragi še žive in se imajo dobro.

ŠT. VIŠKA GORA.

Kakor že naznanjeno, se vrši v nedeljo, dne 8. oktobra veselica v prostorih g. Ivana Prvanje v Polju in sicer s sledečim vspeedom: 1. V. Vodopivec: »Ptiči.« poje mešan zbor. 2. Deklamacija. 3. F. S. Finžgar: »Razvalina življenja.« drama v treh dejanjih. 4. K. Adamič: »Jutro.« poje mešan zbor. 5. Prosta zabava s šaljivo pošto in srečkanjem. Glasbene točke proizvaja pevski zbor s Pečin. V slučaju slabega vremena se vrši prireditev teden pozneje. — K obilni udeležbi vabi Mladina.

ROČE — SLAP. (Smrtna kosa.)

Dne 25. septembra ob 10. uri zjutraj smo pokopali vzorno mater Katarina Kuštrin, rojeno Božič iz Prapetna št. 69, drugo soprogo Tomaža Kuštrin, kmetovalca v Ročah št. 71. Pokojno je umrla za kapjo 23. ob 6 popoldne. Ves dan je bila pri delu na polju, le tisti čas se je radi opravljanja v hišo in je v 10 minutah izdihnila svojo blago dušo. Bila je vzor druge žene in prava krščanska druga mati njej v varstvo izročeni otrok. Vsak, ki jo je poznal, se bo spominjal njene prijaznosti in bogate duše. Pogreba se je udeležila kljub slabemu vremenu veliko občinstva in marsikatero oko se je solzilo, ko smo blago pokojnico položili v grob.

BUKOVU.

Tukaj se je zadnji teden dokončalo veliko delo. Naša župna cerkev, ki je že dolgo časa potrebovala korenite poprave in so župljani že nad 30 let nestrpnost pričakovali, kdaj se bo kaj storilo za njo, je letos vendar vstala kakor nova iz tal. — Cerkevno-stavbeni odbor je vzel delo z vso resnostjo v roke, se trudil in delal in — šlo je. Nepremagljiva volja je vodila njegovega predsednika, gospoda Antona Abrama, da je vstrajal v svojem trdnem sklepu, ter se ni ustrašil ne truda, ne zamude časa, ne poti pri nabavi potrebnih predmetov. Zvesto pa mu je stal ob strani naš vrli podžupan in prvi ključar, gospod Franc Brišar, ki je ob enem v zvezi z g. župnikom z vso vneto skrbel, da se je popravila tudi vsa notranja cerkvena opravila. Ob enem pa moramo priznati, da so se tudi vsi drugi župljani trudili s pridnim delom — z robotami — in denarnimi prispevki, ter tako pripomogli, da stoji danes pred nami krasna stavba naše cerkve, ki bo v bodočnosti res naš ponos.

MEDANA.

Pod orožje vpoklicani se najtopeleje zahvaljujemo za lepo prireditev (27. m. m.), ki jo je priredilo »Izobraževalno društvo« s sodelovanjem šolske mladine nam v slevo. Predvsem izrekamo srčno hvalo glavnemu činitelju g. Ljudoviku Zorzut, ki je moral vse-sam voditi; enako ne smemo zabiti g. učiteljice Zinke Zorzut, igralcev, pevskega zbora in šolske mladine. Pričakujemo tudi ob vrnitvi slično prireditev. Hvala lepa! Bog vas živi! Medanski vojaki.

Veličasten povratek svetogorske kraljice.

V ponedeljek je doživela naša Gorica, oziroma cela naša dežela, izreden dan: svetogorska Kraljica se je vrnila iz goriške stolnice v lastno svetišče na Sv. Gori. Bil je to dan, kakoršnih naša dežela še ni doživela veliko. Okrog 50.000 tisoč pobožnih vernikov je prihitelo od blizu in daleč, da prisostvuje povratku svoje zaščitnice in priprošnjice v svetogorsko svetišče. Bil je to veličasten, zmagoslaven pohod, bil je, mirno lahko trdimo, zgodovinski dan. Slovensko in furlansko ljudstvo se je v ljubeznivem razumevanju poklonilo Njej, ki jo ljubi, h kateri se zateka v svojih križih in težavah.

Radi pomanjkanja prostora ne moremo priobčiti obširnega poročila, ki ga imamo na razpolago; objavili ga bomo prihodnjič. Za danes naj samo kratko omenimo, da je zadnji ponedeljek bil pravi dan svetogorske Kraljice, ki je daleko presegel vsa pričakovanja.

Vedeli smo, da je naše ljudstvo kljub vsem zunanjim slabostim v jedru dobro in pošteno, toda presenečeni smo bili, ko smo videli kako visi z vsem srcem na svoji svetogorski Materi. Pričakovali smo, da se bodo zbrale precejšnje množice, ki bodo spremljale svetogorsko Kraljico na njenem

povratku. Nikakor pa nismo mislili, da se bo zbrala takorekoč cela dežela, da bodo prihiteli desettisoči se klanjat nebeški Materi.

— o —

Zvonove na Sv. Goro je peljal znani goriški špediter g. Gašpar Hvalič in sicer trikrat. Veliki zvon svetogorski, ki tehta 44 stotov je gosp. Hvalič prepeljal iz Gorice na Sv. Goro, v osmih urah z šestnajstero vpreženimi težkimi konji. Napor živali in ljudi je bil velik, temvečji, ker jih je spremljal skoraj skozi celi čas velik naliv. Vse priznanje gre gosp. Hvaliču in njegovim pomočnikom, da se je prepeljava izvršila brez najmanjšo nesrečo. — Na sredini hriba svetogorskega je nadčloveške napore živali in ljudi občudoval tudi goriški knez nadškof.

— o —

Slike procesije o priliki prenosa Matere božje na Sv. Goro, posebno povečane v Solkanu in na Prevalu, dobijo se pri našemu fotografu Jerkiču v Gorici, Corso Verdi št. 36, po sledečih cenah:

povečana slika 30x40 . . . L. 25.—
velikost slike 13x18 . . . L. 4.—
razglednice 6 komadov . . . L. 6.—

Domače novice.

Okrajni šolski svet za goriški okraj.

Okrajni šolski svet rabi takoj 28 učiteljskih moči. Učitelji in učiteljice, ki reflektirajo na ta mesta, naj vložijo takoj prošnjo na okrajni šolski svet, ker bodo takoj nastavljeni. Tekom meseca bo razpisanih za definitivno nameščenje 87 mest in sicer 42 voditeljskih, 15 učiteljskih in 30 za učiteljice.

Onozarjamo na glasbeno šolo Marija Kogoj vse one, ki stremijo po temeljiti in globoki glasbeni izobrazbi.

+ Celibat učiteljic. Naučni minister Anile je izjavil zastopnikom »Unione magistrale« da bo dovolil učiteljicam v novih pokrajinah možitev.

+ Italija bo morala, kakor poročajo časopisi vsled slabe letošnje letine, uvoziti tekot zime za 4 milijarde lir žita. To bo seveda silno slabo vplivalo na trgovsko bilanco in na gospodarstvo sploh.

+ Pred velikimi preobrat. Kako? poroča »Tiroler« se je izjavil neki član ameriške trgovske misije, ki je te dni potovala po Italiji, da je v Ameriki zelo razširjeno prepričanje, da stoji Italija pred velikimi političnimi in socialnimi preobrat.

+ Kmetijske nadaljevalne šole. Goriški deželni odbor poroča: Deželni odbor je sklenil ustanoviti v tekočem letu poleg že obstoječih še dvajset novih kmetijskih nadaljevalnih šol v prav toliko občinah naše dežele. Vodstvo in teoretični pouk se izroči po predpisih tozadevnega pravilnika ljudskošolskim učiteljem, ki imajo primerno strokovno znanje za poučevanje v kmetijstvu. Da se lahko izvrši imenovanje potrebnega učnega osebja še pred vpisovanjem učencev v snujoče se nove šole, razpisuje deželni odbor mesto voditelja in mesto učitelja za l. tečaj teh novih šol v onih občinah, ki so do določenege roka tozadevne okrožnice zaprosile za otvoritev kmetijske nadaljevalne šole. Pri vlaganju prošnje za razpisana mesta se je treba ravnati po sledečih določilih: 1. Prosilci naj predložijo svoje pismene prošnje deželnemu odboru potom deželnega kmetijskega urada do 5. oktobra t. l. V prošnji morajo izrecno navesti, če prosijo le za mesto voditelja ali le za mesto učitelja ali pa istočasno za oboje mest. 2. Izmed prosilcev se bodo vpoštevali le taki ljudskošolski voditelji in učitelji, ki so obiskovali v ta namen že prej prirejene kmetijske tečaje na kakšni kmetijski šoli ali pa so vpisani v sedanji pripravljani tečaj za voditelje in učitelje kmetijskih nadaljevalnih šol 1922-23, ki ga je vpeljal deželni odbor. 3. Upošteva se obširnost učnega načrta, daljše trajanje in obveznost izpitov učiteljskega tečaja 1922-23, bodo imeli praviloma prednost učitelji, ki so obiskovali tečaj. Zato bo mogoče smatrati obiskovanje prejšnjih tečajev le izjemoma za enakovredne z obiskovanjem učiteljskega tečaja 1922-23. 4. V prošnji naj navede prosilec starost, ljudsko šolo, kjer podučuje, če je voditelj ali učitelj na dotični šoli, če je tamkaj definitivno ali provizorično nastavljen, če je zaposlen na kakšni obrtni šoli, bivališče. 5. Deželni odbor si pridržuje pravico podeliti in izročiti v posameznih slučajih vodstvo šole enemu prosilcu, pouk v šoli pa drugemu. 6. Ime-

novanje bo provizorično in za zdaj le za l. tečaj. Prihodnje leto lahko sledi temu imenovanju imenovanje za popolno šolo in na to definitivno potrjenje na isto mesto. 7. Vsled prevelikega števila prošenj posameznih občin za otvoritev šol se letos ne bo moglo ugoditi vsem tem prošnjam. Zato se prosilci, ki se spoznajo za sposobne in so iz občin, kjer se v tekočem letu ne otvorijo še šole, sedaj le zabeležijo in bodo imenovani za voditelje ali za učitelje takrat, ko bo mogoče otvoriti šole v dotičnih občinah, za katere so zaprosili. Vsa druga tozadevna pojasnila lahko dobijo udeleženci natečaja pri deželnem kmetijskem uradu v Gorici, Via Trieste 43.

+ Kmetovalci pozor! Deželni odbor goriški javlja, da pridejo prihodnje dni z Ogrske dovozi goveje živine in prešičev, ki se razdelijo kmetovalcem na račun vojne odškodnine. Pri razdeljevanju te živine se bodo upoštevali predpisi, po katerih se je razdeljevala živina, ki je prišla iz Nemčije. Prošnje za nakazilo prešičev se morajo predložiti deželnemu kmetijskemu uradu v Gorici, Via Trieste 43, potom davčnega urada pristojnega civilnega komisarijata najkasneje do 15. oktobra 1922. Za vsa nadaljna pojasnila naj se prizadeje obratno do svojih županstev ali pa naravnost na deželni kmetijski urad v Gorici, Via Trieste 43 (v prostorih slovenske kmetijske šole.)

+ Izredni predujmi za veliko in srednjo obrt. Zvezni kreditni zavod v Benetkah je ugodil predlogu deželnega odbora za obnovitev Goriške in bode sprejemal prošnje za predujme za velike in srednje obrti, ki so bile poškodovane po vojni, tudi po preteku 30. septembra t. l. in sicer dokler bodo na razpolago zalogi, ki so bili dani na razpolago za industrijski kredit odrešenim deželam. Predujmi se bodo obrestovali po 4,75% in se zavarnjejo s pravico prednosti na vojno odškodnino, ki jo dolguje država. Ker ni v ta namen pridržan pri Zveznem kreditnem zavodu v Benetkah nikak poseben zalog za obrt naše pokrajine in ker se lahko zgodi, da se izčrpajo razpoložljivi zalogi in da se od trenutka do trenutka lahko zaključijo sprejemanje prošnje, se nujno opozarjajo vsi prizadeži, da predložijo kolikor mogoče hitro svoje prošnje pri odboru za obnovitev Goriške s sedežem pri deželnem odboru v Gorici v smislu predpisanih navodil, ki so bila svoj čas objavljena. Podrobnejša pojasnila daja tajništvo omenjenega odbora pri deželnem odboru v Gorici (I. nadstropje, soba št. 3.)

+ Natečaj za nagrade za obnovitev po vojni poškodovanih krajev. Odbor za obnovitev Goriške s sedežem pri deželnem odboru v Gorici nam pošilja s prošnjo za objavo sledeče: V svrhu da se bodo mogli vsi prizadeži vdeležiti natečaja za nagrade za obnovitev po vojni poškodovanih krajev, ki ga je razpisal odbor za obnovitev Goriške, se je podaljšal rok za vlaganje tozadevnih prošnje do konca meseca oktobra, t. l. Omenjeni odbor pričakuje, da dajo vsi činitelji in vse gospodarske ustanove naše dežele temu prizadevanju vso svojo podporo, da se zagotovi kolikor mogoče dober vseh in da se spozna tudi izven naše po vojni hudo prizadete dežele delovanje, napor in požrtvovalnost prebivalstva naše dežele, da se ozdravijo težke rane, ki jih je prizadejala vojna naši pokrajini in da se povrnejo zmagoslavni domovini zgubljena ali zmanjšana bogastva. Za pojasnila in stvari se lahko obrnejo pri-

zadete stranke na tajništvo omenjenega odbora, ki se nahaja pri deželnem odboru v Gorici (1. nadstropje, soba št. 3.)

+ **Pevsko in glasbeno društvo v Gorici** objavlja: 1. *Glasbena šola se začne v sredo, 4. t. m. ob 2. uri popoldne.* Takrat se zberejo vsi učenci ter sprejmejo ev. še novi. Nadaljni vpisi se morejo izvršiti le od slučaja do slučaja, dokler bo prostora. Zato naj se stariši požurijo. — 2. Poučevala se bo posebej teorija obema s poukom v petju; sestavi se šolski pevski zbor. Učnina za 2 tedenski uri po 1. 3. — na mesec. — 3. Društveni pevski zbor začne z rednimi vajami, in sicer ženski zbor v četrtek, 5. oktobra 1922 ob 6. uri popoldne v društvenih prostorih. Trgovski dom, 1. nadstropje, vhod v Via Petrarca, zadnja vrata; moški zbor pa v petek 6. oktobra 1922 zvečer ob 8. uri. — Ženske vaje bodo nadalje vsak ponedeljek in četrtek ob 6. uri, moške vsak petek in torek ob 8. uri zvečer. Prejšnji in na novo prijavljeni člani pevskega zbora naj se torej polnoštevilno zberejo. — 4. Sprejemajo se prijavila za pouk učencev v glasovirju iz okolice, za katere se otvori poseben tečaj, ako se oglasi zadostno število.

+ **Vsem tistim, ki se mislijo baviti z orgljanjem in podučevanjem glasbe po deželi in v mestu, svetujemo, da se vpišejo v glasbeno šolo Marija Kogojca.** Vpisovanje se vrši ob torkih in petkih od 10. do 12. ure v »Trgovskem Domu« 11. nadstropje.

Politika.

Zadnjič smo poročali, da se je položaj v turško-grškem vprašanju zboljšal in da moremo pričakovati mirne rešitve. Še predno so šle dotične vrste v tisk, se je položaj tako poostiril, da so vsi pričakovali izbruh novega svetovnega požara. Danes ko zopet pišemo politično poročilo, izgleda situacija zopet zelo pomirljivo. Kemal paša je opustil svoje odklonljivo stališče in se je spustil v pogajanja.

Agencija »Reuter« doznava iz poučnega vira, da se morajo vkljub izboljšanja položaja na skrajnem vzhodu vendar še premagati razne težave. Turki morajo izprazniti zono okoli Čanaka. Grki pa umakniti svoje čete iz vzhodne Tracije in brzkone vse do Marice. Smatra se medtem, da si Mustafa Kemal paša prizadeva, da bi spričo otvoritve konference v Madaniji preprečil vsak spopad. Na konferenco v Madaniji, ki se prične danes, so že odšli zastopniki raznih držav, v prvi vrsti veselil.

Pariški listi z zadoščanjem opozarjajo na izboljšanje položaja na skrajnem vzhodu in uspeh prizadevanj Francije in Italije. »Journal« piše med drugim: Poincaré in grof Sforza sta nastopila odločno za mir. Lahko se reče, da bi brez njunega prizadevanja danes grmeli topovi ob Dardanelih. List pripominja, da je grof Sforza vkljub bolesi vsled vesti o očetovi smrti ostal v Parizu ob strani Poincaréja in zaključuje: Naj bi ta tesna vez med obema državnikoma dokazala obema bratškima narodoma, da je začeto delo dobro. Evo poti za prijateljsko sodelovanje.

Notranjsko.

IDRIJA.

Vodopivčev večer se je zadnji nedeljo zvršil v splošno zadovoljnost. Orkerster je pod vodstvom Ign. Kogojca izvajal precej težke skladbe prav precizno. 24 godcev na lok in na pihala ima redne vaje vsak teden in napredek in vseh se je ta večer tako pokazal, da navzoči niso hoteli verjeti, da so godci v veliki večini le priprosti rudarji. Pevske točke so se izvajale tako precizno in najmanjše nianse so se tako vestno porabile da tudi najostrejši kritik ne bi mogel kaj očitati. Vseučiliščnik Knap je izvežbal svoj 42 grl broječi zbor do take dovršenosti da bi bil g. skladatelj gotovo vesel, ako bi sprevidel, da njegov trud ni zastonj. Kar on na papir spravi, to dobi kipeče življenje na odru. Navzočih je bilo toliko, da so zasedli vse prostore v dvorani, verandi in na galeriji. Nekateri so se celo vrtni, ker pozneje došli so videli, da bi bilo v gneči težko dobiti prostora. Tri ure in pol je trajal koncert preden se je vseh 13 točk izvršilo, da si so bile pavze zelo kratke. Poslušalci so vstrajali do konca in sledili z veliko napetostjo proizvajanju. Osebito pri pevskih točkah je vladala taka tišina, da se je strogi pianissimo čul po vseh prostorih. Bil je zares lep in hvaležen večer, še drugi dan so nekateri poslali pismene zahvale, da se jih je povabilo k takemu izrednemu užitku. Sploh bilo je precej truda, marsikatera večerna ura se je porabila za skušnjo, a tudi uspeh zadovoljiv na vse strani. Vstop je bil brezplačen, a ker se nekateri videli, da je veliko stroškov pri muzikalijah so prostovoljno prispevali z darovi. Vsem zahvala!

BUKOVJE PRI POSTOJNI.

V Bukovji, župnija Studeno pri Postojni, se blagošlavi cerkvena zastava, ki so jo napravili vaški mladeniči in dekleta. V ta namen bo v nedeljo, t. j. 8. oktobra, sv. maša na prostem ob 10. uri.

Gosp. komunistu Kosiču v opozorilo!

Dragi Kosič! Čul sem, da po deželi, kakor na pr. v Trnovem, predavaš o vojni odškodnini. To je hvalevredno delo. A čujem tudi, da napadaš izdajalske gospe narodne poslance, ki obljublajo, a nič ne delajo. Jaz Ti nato sledeče odgovorjam:

1. Kritizirati je lahko, zelo lahko. Kritika pa je ali poštena, ali nepoštena. Poštena je, ako se pove, to in to ni prav storjeno, obenem pa, kako bi bilo treba delati, da bo boljše. Kritika pa je nepoštena, ako se o javnem delavcu neresniče in laži govorijo ali ako se kritizira: to in to ni prav, obenem pa se nič ne pove, kako naj se boljše napravi. To se pravi šuntati revne ljudi. Ker si nam očital, da nič ne delamo, sem prepričan, da se zavedaš velikanskega dela komunistov za odškodnino. Znaj in vedi pa tole: Posl. Podgornik in jaz sva v prid vojnih oškodovancev več storila kakor vsi komunistični poslanci v celi Italiji; naš stalni odbor oškodovancev je delal več kakor vsa milijonska komunistična organizacija v Italiji.

Ako si pošten boš tudi to na shodih povedal.

2. Imaš prav ko praviš, da smo malo dosegli. A poglej tudi okoli, na pr. v Trstu. Za prosto luko se borijo vse politične stranke, vse gospodarske organizacije, tržaški magistrat, tržaška vlada, tržaški proletarijat, tržaški kapitalisti. A vlada je zahtevo odbila. Zakaj? ker so proti luki vse ostale luke v Italiji.

Mi Goričani smo v enakem položaju, borimo se za čim višjo odškodnino. A kdo je proti nam? Centralna vlada, Trst (ki je dobil od vlade od 1918 sem 174 milijonov lir za vzdrževanje in bi rad vse sam pohrustal), skoro vsi poslanci Italije, vsa južna, srednja in severna Italija razen porušenih krajev. Vse je proti nam in vedno nam očitajo: Goriska hoče požreti vso Italijo. Nehajte vendar enkrat s svojo odškodnino. Zato je boj zares trd.

Tudi to resnico, vso resnico, treba povedati ljudstvu in ne le narod hujskati.

Ako pa ti poznaš pot, po kateri bi boljše dosegli odškodnino, le povej to in hvaležen ti bom jaz, vsi oškodovanci in ves narod!

Štek.

Društva.

d. **Podgora.** Simon Gregorčičev večer v Podgori je proslavljalo naše narodno društvo 24. m. m. Predavanje o pesniku je imel g. France Bevk, kateremu najlepša hvala za njegov trud in užitek, ki nam ga je nudil. To naše mlado obmejno društvo je ta dan ob enem obhajalo obletnico svojega obstoja po vojni. Društveni večer je lepo potekel z najlepšo zabavo. Zaključek je bil naravnost krasen. Želimo naj bi bilo vsako leto tako.

d. **Miren.** Predpreteklo nedeljo je igralo Slov. izobr. društvo v Mirmu igro »Domen.« V dvorani g. Mramolje je bilo nabito polno ljudstva. Igra je bila povsem dovršena, kajti igralci so nastopili izborni. Posebna zahvala gre gg. Alojziju Beltramu in Jožefu Uršiču, ki sta pri tej igri dala na razpolago vse svoje moči. Društvu pa ključemo: le tako naprej po sedanjih potih! Zdravstvujte! Glejte, da se kmalu zopet vidimo na odru!

d. **1. Pevski dan v Rihemberku.** Ko se je v vrstah rihemberških pevcev pojavila misel, naj bi se v pevsko delovanje uvedla zdrava in čvrsta kritika, ki bi naše petje brezdvomno dvigala, ni ta misel mogla na nikak način dobiti življenjske oblike. Omenjala se je velika pevška tekma, toda načrt se je zavrčal kot preuranjen, kot neizvedljiv. Zaraditega se je pevski zbor »K. s. i. d.« odločil, da ga izvede na svojo pest, četudi v manjšem slogu. Obrnili smo se pismeno na 26 pevskih društev bližnje okolice, naj sodelujejo. Naš poziv je bil skoraj brezuspešen. Nekateri so se zbalj firme, ker so mislili, da je lažnjiva. Drugi so se zbalj, ker so mislili, da je resnična. Spet je bilo treba predrugačiti načrt. Medtem pa je čas potekal in še par dni pred prireditvijo se ni moglo vkljub osebnemu posredovanju organizatorjev ugotoviti, kateri zbori se zagotovo udeležijo. Nadalje moramo omeniti, da tudi pri oblatvilih nismo imeli sreče. Bajes vsled odsotnosti g. kvestorja v Gorici in zato, ker je bil njegov namestnik odsoten. Dovoljenje, za katero smo prošili 9 dni pred prireditvijo, smo dobili šele nekaj ur pred začetkom, in to na intervencijo g. dr. ja Bitež

nika, zakar se mu ti zahvaljujemo. Hibe, ki so se opazale na organiziranju, so bile nujna posledica opisanih razmer. Posebno težko so občutili to sodelujoči pevski zbori, za katere ni bilo preskrbljeno v nikakem pogledu. Sodelujočim pevskim zborom iz Barkovelj, Tomaja, Štandreža, Črnič, Vrtočina, izrekamo na tem mestu najpristranejšo zahvalo. Posebna zahvala gre pevskemu zboru »Adriji« iz Barkovelj, ki se v svoji požrtvovalnosti ni ustrašil dolge poti in stroškov.

Izjava se je pri svoji klasifikaciji omejila le na najbolj markantne točke proizvajanja, ker prireditev popolnoma natančnega, do pičice izčrpnega ocenjevanja ni pripuščala.

Poročilo o izjavi strokovne komisije sestojče iz gg. M. Kogojca, Srečka Kammarja, Iv. Grbca, ter nastopajočih pevovodij R. Orla in A. Severja, ki pa kot sodelujoča nista mogla podati komisiji izjav, je sledeče:

V prvi vrsti je ugotovljeno, da ni bilo pričakovati takih uspehov, kakoršne so dosegli posamezni zbori.

Predvsem so bili pohvaljeni pevski zbor iz Rihemberka (dirigent Sever), pevski zbor iz Barkovelj (dirigent Čermelj) in pevski zbor iz Tomaja (dirigent Kosovel). Uvidelo se je, da imamo mnogo dobrega in lahko rečemo, zelo zmognega pevškega materiala, s katerim bi se dalo doseči najboljših uspehov. Uvideli smo, da vlada med našim ljudstvom veliko zanimanja in razumevanja za stvar. Trebalo bi le nekake vezi med posameznimi zbori, trebalo bi središča, odkoder bi dobivali nasvete in navodila za delovanje, ki bi nas privedlo do one popolnosti in dovršenosti, s katero bi se lahko ponašali tudi pred drugimi. — G. M. Kogoj, ki je kot predsednik v svojem govoru razglasil oceno, je pri tem pozval vsa pevška društva, naj se prijavijo na naslov: »Zveza pevskih društev«, Gorica, Via Carducci št. 4, II. nadstr.

d. **Števerjan.** Zopet je pokazal Števerjan, da je in hoče ostati prvo kulturno žarišče v Brdih in da lahko služi za vzgled vsem drugim Bricem. V nedeljo 24. m. m. se je vršila pri nas dobro uspevala veselica. Slavnost je otvoril pevski zbor iz Oslavja z dvema E. Komelovima pesmima. Čestitamo temu mlademu, a po številu jako močnemu pevskemu zboru, posebno pa pevovodji g. Komelu, katerega zasluga je, da zbor že v tako kratkem času zanje tako burne aplavze. Sledil je nato mali nagovor na fante, ki odhajajo v vojaško službo. V kratkih besedah jim je dal g. abs. iur. J. Sedej par naukov in nasvetov na pot v to novo življenje. Dvignilo se je zopet zagrinjalo in pričelo se je tako željno pričakovano prvo dejanje Anzengrubrove ljudske 5 dejanke »Krivoprisežnik.« Pazljivo je poslušalo občinstvo in z vso pozornostjo sledilo tej prelepi in poučni igri. Z burnim ploskanjem je izražalo svoje zadovoljstvo in s tem tudi pohvalo igralcem. Uloge so bile dobro razdeljene in točno izvajane. Res, pohvaliti moramo vse igralce, posebno pa one v glavnih vlogah. Po končani igri je zapel domači pevski zbor pod vodstvom g. nadučitelja Likarja par navdušujočih pesmi in slavnost je bila v veliko zadovoljstvo poslušalcev končana. Med živahnimi razgovori in kritizirajoč so se razšli domačini po svojih domovih. Vi pa števerjanski igralci in pevc ostaniite tudi v bodoče tako marljivi in požrtvovalni, da nam kmalu zopet nudite tako lepega duševnega užitka.

d. **Pečine.** Tukajšnje novoustanovljeno bralno in pevsko društvo »Planinka« priredi dne 22. oktobra svojo prvo veselico z raznovrstnim vspreedom. Večja kmetska igra štiridejanka, deklamacije in več pevskih točk obeh zborov bo kratkočasilo udeležence, katerih veliko pričakujemo. Noben zaveden okoličan ne bo zamudil redke prilike, da pride pogledat našo prvo kulturno prireditev. Natančnejši vspreod bomo objavili pravočasno.

d. **Livek.** Naše izobraževalno društvo je priredilo dne 24. sept. veselico z vprizoritvijo lepe ljudske igre »Stari in mladi« in petjem. Za lepi in častni uspeh prireditve se ima občinstvo zahvaliti v prvi vrsti gospoda pevovodju učitelju Miklavčiču in sinovom, kakor tudi vsem vrlim igralcem in pevcem, ki so kljub kratkemu času učenja prav dobro rešili svoje naloge.

d. **Biljana.** (Zakasnelo.) V nedeljo 10. t. m. je priredilo tukajšnje bralno društvo »Lipa« veselico na grajskem dvorišču na Dobrovem. Prireditev je uspela povsem dobro tako v moralnem kakor tudi v gmotnem oziru. Vprizorili sta se dve burki, ki sta želi obilo smeha in ploskanja. Zbori so še s precejšnjo preciznostjo izvajali njih pevске točke. Nastopili so poleg domačega zbora tudi zbori iz Kozane, Medane in Njivic. V pozdravnem govoru je govornik na kratko orisal delovanje našega mladega društva, ter se spomnil posebno naših fantov-vojakov. Po veselici se je vršila neprisiljena prisrčna prosta zabava s šaljivo pošto, srečkanjem, prepevanjem narodnih pesmi in rajanjem srbskega »kola.« Da je prireditev dobro vspevala, gre v prvem zasluga domačim študentom, ki se res trudijo, da bi zopet oživeli društveno življenje. Na tem mestu bodi tudi izrečena pohvala pevovodju in kapelniku Ignacijju Kožlinu iz Biljane, ki se res trudi s pevskim zborom in domačim orkestrom, kateremu gre tudi vsa čast za sodelovanje pri veselici. Pomagala so obilo pri prireditvi tudi biljanska dekleta v svojih pestrih nošah in domači fantje. Okrog devete ure zvečer je bil že prostor izprazen in ni bilo čuti onega kričanja in norjenja pijanih ljudi, kot je to pri plesih. Fantje in dekleta! Po tej poti naprej! Izobrazba in ne brezmiselno norenje in zapravljanje! Tukaj bodi omenjeno, da je društvo priredilo tudi poučno zdravstveno predavanje in želeli bi bilo, da bi se pogosto prirejela taka nepotrebna predavanja. Slednjič bodi še izrečena zahvala vsem, ki so nas posetili in jim ključemo: Na svidenje drugič! — Domačin.

d. **Podraga pri Vipavi.** Kat. slov. izobr. društvo v Podragi vprizori v nedeljo, dne 8. oktobra ob 3. uri popoldne na pokritem dvorišču g. Jožefa Žgar h. št. 113, Finžgarjevo ljudsko dramo »Razvalina življenja«. Nastopita tudi društveni mešani in moški pevski zbor. Prijatelji poštene zabave dobro došli!

DOBRAVLJE.

Po skoraj osemletnem spanju se je pri nas zopet obudilo naše »Bralno in pevsko društvo«, ki je imelo pred nedolгим časom svoj prvi povojni občni zbor. Zanimanje za društvo je bilo posebno med mladino veliko. Pristopilo pa je k društvu tudi mnogo odraslih in sicer je takoj po občnem zboru pristopilo nad 60 članov. Društvo je ustanovilo tudi knjižnico, v kateri imamo do 150 raznih knjig; nadalje je naročeno na vse slovenske časopise na Primorskem. Društvo ima okusno urejeno sobo v poslopu »Kmečko delavske zadrage«. Komaj smo se začeli malo gibati že nas zapuščajo naši najboljši fantje, ki morajo odriniti k vojakom v razne kraje Italije. Med drugimi je odšel tudi naš doseđani pevovodja, par pevcev in par tamburašev. Fantje vojaki! Spomnite se včasih na vaše društvo, in pišite kaj in kako se vam godi! Letina je pri nas na sploh zelo dobra, posebno je bilo mnogo sena, krompirja, sadja, pa tudi grozdje lepo kaže, samo vreme nam zadnje čase nekoliko nagaja. Bodi za danes dovolj, pa drugič še kaj!

„Za svojo družino vzamen izključno le Vaše testenine“

Priznal je eden največjih trgovcev z delikatesami v Trstu potniku tovarne testenin v ilirski Bistrici. Mož ki pozna in ima na razpolago najboljše izdelke, ve kaj je dobro.

Najbogatejša zaloga

damskih klobukov zadnjih vzorcev in največja izdelovalnica modnih predmetov je v Gorici pri

Rozi Mungherli

Corso Verdi 41, vogal ul. Contavalle I/II

Cene brez vsake konkurence!

ZAHVALA

Vsem, ki so na kakršenkoli način izkazali zadnjo čast preblagemu našemu soprogu in očetu, gospodu

IVANU TUŠAR,
ruđn. uradnik v pok.

se tem potom najiskreneje zahvaljujemo.

V Idriji, 25. septembra 1922.

Žalujoča rodbina **Tušarjeva.**

Darovi.

Dobrodelnost. Za slovensko sirotišče je darovala: *Trgovina in krojaška delavnica Mavrič v Gorici*, Via Carducci, oblek, nogavic, sukenj, spodnjih hlač, kopic, blaga itd. v vrednosti 631 L. — Občina Stanjel na Krasu 30 L. — Hranilnica in posojilnica pri Sv. Luciji za l. 1921 in 1922 je darovala 200 L. *Trgovina Culof v Raštelu v Gorici* en kip presv. srca Jezusovega.

Sv. Gora, vlč. g. Iv. Podobnik L 50; zidarji zadruga v Grgarju L 50; N. N. L 20; N. N. L 10; N. N. L 15; N. N. L 17; Marija Princič Vipolže L 50; M. Bitežnik L 50; vlč. g. Dr. Brumat L 50; g. Kušar, Ljubljana L 8; N. N. iz Gorice L 50; N. N. L 35; Erzetič L 20; Mišič Jožef, z Vrhovlja L 50; vlč. g. L 30; g. Ant. malnič, hotelier v Gorici L 100; Dic Milka-zbirka kron 840; Kenda Neža, Polubinj L 50; N. N. L 25; učiteljica N. N. iz Solkana, N. N. gospodična poštarica v Gorici L 10; Kat. Peršak (zbirka) L 16; N. N. Sovodnje L 60; Logar Marija 150; vlč. g. Kokošar lir 50; Frančiška Gorjan lir 50; Krista Strasser lir 10; Olga Winkler lir 5; Vladimir Peršič lir 5; Trnovo Nemci. — Vsem velikodušnim darovateljem najpristranejša hvala! Predstojništvo samostana in vodstvo svetišča.

+ **Zgubljeno.** Dne 28. m. meseca je zgubila oseba na potu iz Rihemberga z zjutranjim vlakom do Gorice na živinski trg usnjato denarnico z večjo svoto denarja. Pošten najditelj je naprošen, da jo prinese v naše upravništvo proti postavni nagradi.

IZGUBLJENO. Nekdo je izgubil dne 2. oktobra na sv. Gori denarnico z večjo svoto denarja, sliko in važnimi listinami. Pošten najditelj naj prinese v upravo »Goriške Straže« proti primerni nagradi.

POZORI!

Srebrne krone, goldinarje in vse drugo srebro in zlato plačam po najvišjih cenah. Naznanjam slav. občinstvu, da imam v zalogi najnovejše mere za mleko, vino, mošt, žganje iz najboljše tovarne Klosterneuburg po zmernih cenah.

JAKOB ŠULIGOJ, urar in zlatar
Gorica, ul. Carducci 19.

OGLAS.

Išče službe kot cerkovnik mlad oženjen mož. Več pove upravništvo »Straže«.

MEBLIRANO SOBO

za gospoda eventualno tudi dva prijatelja, na željo s hrano se odda v najem na Solkanski cesti 14-II. desno.

STELAŽE KOMPLETNE,

dobro ohranjene za večjo trgovino so na prodaj. Cena zelo ugodna. — Obenem se išče kompanjona.

GOSPODIČNO

zmožno sloven. in itlj. jezika se sprejme v trgovino Via Ascoli št. 1.

Došlo je pohištvo (mobilja)

vsake vrste po zelo ugodnih cenah, ter blago zajamčeno.

P. Grignaschi, ul. Morelli 49.

Hranilnica in posojilnica v Št. Vidu pri Vipavi,

registr. zadruga z neomejeno zavezo vabi na redni občni zbor, ki se bo vršil dne 15. oktobra 1922 ob 3. uri in pol pop. v pisarni.

DNEVNI RED:

1. Čitanje in odobritev zapisnika, zadnjega občnega zbora.
2. Poročilo načelstva in nadzorstva.
3. Odobritev računskih zaključkov za leto 1919, 1920 in 1921.
4. Volitev načelstva in nadzorstva.
5. Prememba pravil.
6. Slučajnosti.

NB. Ako bi občni zbor ob napovedani uri ne bil sklepčen, se vrši pol ure pozneje veljavno brez ozira na število navzočih članov.

FOTOGRAF Adolf Trebše na Srpenici, se priporoča cenj. občinstvu za mnogobrojen obisk. Jamči za dobro in točno izvršitev vsakega dela te stroke.

Zadružna zveza

(prej Goriška zveza v Gorici)

vpisana zadruga z omejeno zavezo e osrednja organizacija vseh goriških zadrug.

Pisarna v Gorici

Corso Verdi št. 32, I. nadstropje

Urađuje ob delavniških od 8. do 12. predpolne in od 2. do 4. popoldne. Ob sobotah in dnevih pred prazniki je urad popoldne zaprt.

Dr. A. Grusovin

specialist za kožne in spolne bolezni ter negovanje kože. — Perfekcioniran na du-najski kliniki.

Sprejema od 9—11 in od 3—7 ure.

Gorica (Piazza grande) Travnik hiša Paternoli.

Ant. Terpin & C.

nova zaloga manufakturnega blaga v Gorici, Via Rastello št. 10

Ravnokar došlo novo zimsko blago v veliki množini. Priporoča se za mnogo-brojen obisk.

CENE BREZ KONKURENCE.

Na drobno! Na debelo!

ŠOLSKE ZVEZKE ŠOLSKE KNJIGE ŠOLSKE POTREBŠČINE

se dobi po konkurenčnih cenah

v Knjigarni Kat. tisk. druš.

Gorica - Via Carducci 2 - Gorica

OBVESTILO

Podpisani uljudno naznanja preč. cerkvenim oskrbništvom in slavnemu občinstvu da so dospеле voščene sveče lastnega izdelka ter se bodo iste prodajale v prodajalni

Katoliška tiskovnega društva v Gorici Montova hiša
VIA CARDUCCI št. 2

in v TRSTU v Novem pogrebnem podjetju,
CORSO VITTORIO EMANUELE III. 47.

Za obilna naročila se toplo priporoča udani J. Kopač.

Josip Kerševani

mehanic in puškar

v Gorici, Stolni trg 9, desno.

Zaloga raznih šivalnih in kmetijskih strojev, dvokoles, pušk in samokresov, ter vse posameznih delov, spadajočih v mehanično in puškarsko stroko. Strokovni, brezplačen pouk v umetnem vezanju in krpanju.

Lastna delavnica in popravilnica, Stolni trg 5, Poniklanje in lakiranje v vsaki barvi.

Priporočam vsakemu Original Mundlos šivalne stroje, ker so najbolj zanesljivi, za te jamčim 15 let.

Velika razprodaja

ANDREJ MAVRIČ

manufakturna trgovina z izgovljenimi oblekami

GORICA - Via Carducci št. 11 - GORICA

Zgoraj imenovana trgovina opozarja cenj. občinstvo, naj ne zamudi najugodnejše prilike, nabaviti si po nizki ceni dobro manufakturno blago!

Vsled preselitve v lastno hišo in pomankanja prostorov se bode prodajalo raznovrstno žensko in moško blago, žimo, volno, blazine, ter soloh vse najpotrebnejše blago za novoporočence

pod tovarniško ceno,

Ponovno opozarja cenj. občinstvo, naj uporabi to priliko, ki bo trajala od 20. septembra 1922 do preselitve v lastno hišo šte. 3 Via Carducci.

Za obilen obisk se priporoča

ANDREJ MAVRIČ.

Ne pozabite na domačo tvrdko! :: Postrežba najboljša in točna!

Teod. Hribar (nasl.) - Gorica

Corso Verdi 32 (hiša Centr. Posojilnica)

Velika zaloga češkega platna iz znane tovarne Regenchart & Rymann, vsakovrstno blago za poročence, kakor tudi velika izbira moškega in ženskega sukna.

Blago solidno!

Cene zmerne!

BRUNO SAUNIG - GORICA

Via Carducci 3 — Telefon št. 162 — Via Carducci 3

Na debelo!

Usnje
Cevljarke in sedlarske
potrebščine
vrvi
Tržaški biči, bičevniki

Sveče, Kadila
Vosek

Nakupuje čebelni vosek po dnevni cenah.

Glavna zaloga za Goriško podpetnikov „Pell“ na debelo po tovarniških cenah.

Na drobno!

FELBERBAUM & ROLICH

(prej Hedžel & Koritnik)

GORICA :: Corso Verdi šte. 7 :: GORICA

Velika izbira moškega in ženskega sukna, raznovrstnega zephirja, perkala ter petila, velika zaloga pletenin in vezenin, kakor tudi vsakovrstnega blaga za neveste, drobnarij ter vseh potrebščin za krojače in šivilje.

NA DROBNO!

NA DEBELO!

J. Lenassi, Solkan.

Moka, sirk, oves, otrobi, kava sladkor, špeh, olje, petrolej itd

PODRUŽNICA

Ljubljanske kreditne banke

:: V GORICI, ::

Corso Verdi „Trgovski Dom.“

**** Telefon št. 50. ****

Brzojavni naslov:
Ljubljanska banka.

Delniška glavica
SHS kron
80 MILIJONOV.

CENTRALA:

LJUBLJANA.

Rezerva SHS
kron
64 MILIJONOV.

PODRUŽNICE: Brežice, Borovlje, Metkovič, Celje, Maribor, Novi Sad, Ptuj, Sarajevo, Split, Trst.

Obretnostne vloge na knjižice po 4%. Na daljšo odpoved vezane vloge po dogovoru.

Nakup in prodaja vsakovrstnega tujega denarja. — Izvršuje vse v bančno stroko spadajoče posle najkulantnejše.

Uradne ure za občinstvo 8¹/₂—12 in od 3—5

Ob sobotah popoldne, ob nedeljah in praznikih se ne urađuje